

2023 M. FINANSINIŲ ATASKAITŲ KOKYBĖS STEBĖSENOS APŽVALGA

2024-02-13
VILNIUS

TURINYS

IŽANGA	3
I SKYRIUS. FINANSINIŲ ATASKAITŲ KOKYBĖS STEBĖSENOS APIMTIS	4
II SKYRIUS. FINANSINIŲ ATASKAITŲ KOKYBĖS VERTINIMO KRITERIJAI	5
III SKYRIUS. FINANSINIŲ ATASKAITŲ ATITIKTIS TAISYKLIŲ NUOSTATOMS	6
I POSKYRIS. STEBĖSENOS REZULTATAI	6
II POSKYRIS. FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITOS KOKYBĖS VERTINIMAS	9
III POSKYRIS. VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITOS KOKYBĖS VERTINIMAS	12
IV POSKYRIS. AIŠKINAMOJO RAŠTO KOKYBĖS VERTINIMAS	15
IV SKYRIUS. REKOMENDACIJOS FINANSINIŲ ATASKAITŲ KOKYBEI GERINTI	22
I POSKYRIS. REKOMENDACIJOS FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITOS KOKYBEI GERINTI	23
II POSKYRIS. REKOMENDACIJOS VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITOS KOKYBEI GERINTI	26
III POSKYRIS. REKOMENDACIJOS AIŠKINAMOJO RAŠTO KOKYBEI GERINTI	28
V SKYRIUS. FINANSINIŲ ATASKAITŲ AUDITAS.....	31
VI SKYRIUS. FINANSINIŲ ATASKAITŲ PASKELBIMAS	32

IŽANGA

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos fondų įstatymo 12 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo 12 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo 10¹ straipsnio 4 dalimi ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. 1K-93 „Dėl Juridinių asmenų registre viešai skelbiamų finansinių ataskaitų kokybės stebėsenos“, Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – AVNT) atliko Juridinių asmenų registrai (toliau – JAR) pateiktų finansinių ataskaitų kokybės stebėseną.

Šioje apžvalgoje pateikiami 2023 m. atliktų **20 pelno nesiekiančių juridinių asmenų** (toliau – subjektų) JAR pateiktų 2022 m. finansinių ataskaitų kokybės stebėsenos (toliau – Stebėseną) rezultatai ir rekomendacijos dėl finansinių ataskaitų kokybės gerinimo.

I SKYRIUS FINANSINIŲ ATASKAITŲ KOKYBĖS STEBĖSENOS APIMTIS

Stebėseną buvo atliekama pagal 2023 m. JAR viešai skelbiamų finansinių ataskaitų kokybės stebėsenos gaires. Subjektų **atrankos kriterijai**:

- teisinė forma – labdaros ir paramos fondas, viešoji įstaiga, asociacija;
- statusas – „Teisinis statusas neįregistruotas“;
- JAR metinių finansinių ataskaitų e. rinkinio pavadinimas – „Labdaros ir paramos fondų, viešųjų įstaigų, asociacijų metinių finansinių ataskaitų“;
- JAR e. rinkinio Nr. – FS0423.

Atliekant Stebėseną, buvo **tikrinamos** subjekto finansinių ataskaitų rinkinį sudarančios **šios finansinės ataskaitos**:

- finansinės būklės ataskaita,
- veiklos rezultatų ataskaita,
- finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas (toliau – aiškinamasis raštas).

Tikrinant subjektų 2022 m. finansinių ataskaitų duomenis, **buvo naudojama informacija gauta iš šių šaltinių**:

- JAR duomenys;
- Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) pateiktos paramos gavimo bei panaudojimo metinės ataskaitos FR0478 (toliau – metinė ataskaita FR0478) duomenys;
- subjekto interneto svetainėje, jeigu subjektas ją turi, skelbiama informacija;
- kita viešai skelbiama informacija apie subjektą.

Atliekant Stebėseną papildomai buvo tikrinama, ar kartu su finansinėmis ataskaitomis JAR pateikta **auditoriaus išvada**, atsižvelgiant į subjekto teisinę formą, jei finansinių ataskaitų auditas turėjo būti atliktas pagal Labdaros ir paramos fondų įstatymo 11 straipsnio 7 dalį ar pagal Viešųjų įstaigų įstatymo 11 straipsnio 7 dalį.

Atliekant Stebėseną papildomai buvo tikrinama, ar subjektas pagal jo teisinę formą laikosi Labdaros ir paramos fondų įstatymo 12 straipsnio 2 dalyje, Viešųjų įstaigų įstatymo 12 straipsnio 2 dalyje ar Asociacijų įstatymo 10¹ straipsnio 2 dalyje nustatyto reikalavimo, kad ne mažiau kaip už 3 paskutinius metus **finansinės ataskaitos** turi būti **paskelbtos** subjekto **internetu svetainėje**, jeigu subjektas ją turi.

II SKYRIUS

FINANSINIŲ ATASKAITŲ KOKYBĖS VERTINIMO KRITERIJAI

Atliekant Stebėseną, buvo vertinama finansinių ataskaitų atitiktis reikalavimams, nustatytiems šiuose **finansinių ataskaitų rengimą reglamentuojančiuose teisės aktuose**:

- pagal subjekto teisinę formą:
 - Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos fondų įstatyme;
 - Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatyme;
 - Lietuvos Respublikos asociacijų įstatyme;

➤ Pelno nesiekiančių juridinių asmenų buhalterinės apskaitos ir finansinių ataskaitų sudarymo ir pateikimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos finansų ministro 2004 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr. 1K-372, 2018 m. gruodžio 18 d. įsakymo Nr. 1K-443 redakcija (toliau – Taisyklės)¹.

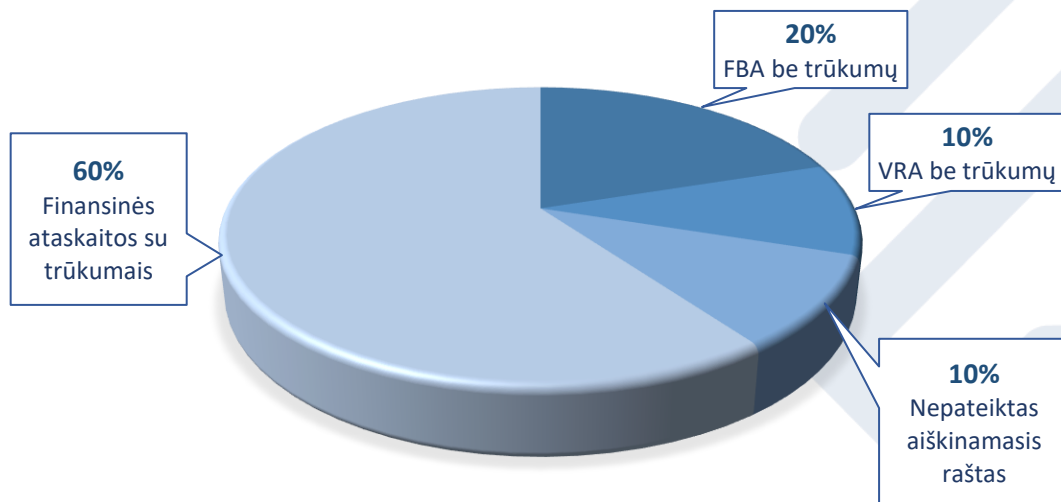
Atliekant Stebėseną buvo vertinami finansinės būklės ataskaitos straipsniai, kurių sumos (vertinant kiekvieną straipsnį atskirai) yra didesnės nei 1 proc. straipsnyje „Turto iš viso“ nurodyta suma. Straipsnis „Finansavimo sumos“ vertinamas neatsižvelgiant į ataskaitoje parodytos sumos dydį.

Atliekant Stebėseną buvo vertinami veiklos rezultatų ataskaitos straipsniai, kurių sumos (vertinant kiekvieną straipsnį atskirai) yra didesnės nei 1 proc. straipsnyje „I. Pajamos“ nurodyta suma. Straipsnis „Finansavimo pajamos“ vertinamas neatsižvelgiant į ataskaitoje parodytos sumos dydį.

¹ Finansų ministro nustatyta pelno nesiekiančių ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų buhalterinės apskaitos tvarka taikoma tol, kol Lietuvos finansinės atskaitomybės standartą patvirtins finansų ministras.

III SKYRIUS FINANSINIŲ ATASKAITŲ ATITIKTIS TAISYKLIŲ NUOSTATOMS

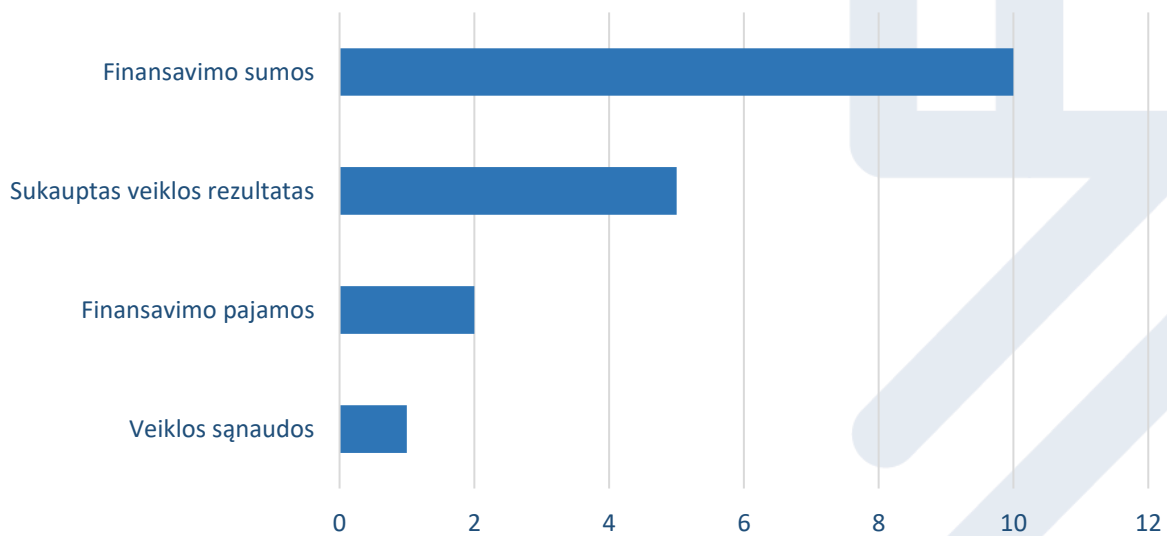
I POSKYRIS STEBĖSENOS REZULTATAI

Atliekant Stebėseną **4 iš 20 subjektų** finansinės būklės ataskaitose (diagramoje FBA) **trūkumų nenustatyta**, atsižvelgiant į kitose šių subjektų finansinėse ataskaitose pateiktus duomenis ir vertinant kitą viešai prieinamą informaciją apie subjektą ir jo veiklą.

Atliekant Stebėseną **2 iš 20 subjektų** veiklos rezultatų ataskaitose (diagramoje VRA) **trūkumų nenustatyta**, atsižvelgiant į kitose šių subjektų finansinėse ataskaitose pateiktus duomenis ir vertinant kitą viešai prieinamą informaciją apie subjektą ir jo veiklą.

Atliekant Stebėseną nustatyta, kad **2 iš 20 subjektų** JAR tvarkytojui **nėra pateikę** vienos iš finansinių ataskaitų rinkinio sudedamosios ataskaitos, t. y. **finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto**, todėl negalėjome įvertinti šių subjektų finansinės būklės ir veiklos rezultatų ataskaitose pateiktų duomenų ir patikrinti, ar šie subjektai teisingai apskaito ir ataskaitose parodo finansavimo sumas ir finansavimo pajamas, kaip tai nustatyta Taisyklių VI skyriuje „Finansavimo sumų ir finansavimo pajamų apskaita“.

Subjektų, kurių finansinių ataskaitų straipsniai negalėjo būti įvertinti, skaičius

Atliekant stebėseną **negalėjome įvertinti**, nes subjektų aiškinamuosiuose raštuose pateiktų duomenų ir kitos viešai prieinamos informacijos pagal naudotus duomenų šaltinius apie subjektus ir jų vykdomas veiklas nepakako:

1. finansinės būklės ataskaitos **straipsnyje „Finansavimo sumos“** ir veiklos rezultatų ataskaitos **straipsnyje „Finansavimo pajamos“** pateiktų duomenų, kadangi neturėjome pakankamai informacijos apie subjekto per ataskaitinį laikotarpį gautas finansavimo sumas, jų šaltinius, pobūdį, likučius, jų pasikeitimus ir (ar) suteiktą paramą.

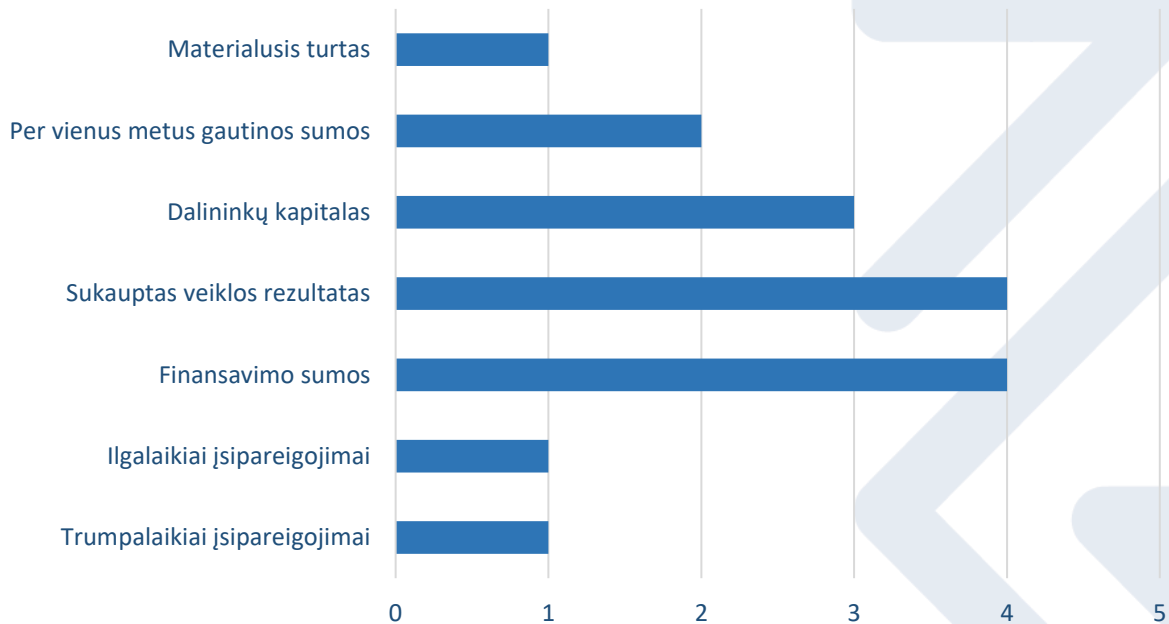
2. finansinės būklės ataskaitos **straipsnyje „Sukauptas veiklos rezultatas“** pateiktų duomenų ir įvertinti, ar sukauptame veiklos rezultate nėra parodytų sumų, kurios turėjo būti pagal Taisyklių VI skyriuje „Finansavimo sumų ir finansavimo pajamų apskaita“ nustatytą tvarką parodytos finansinės būklės ataskaitos straipsnyje „Finansavimo sumos“.

3. veiklos rezultatų ataskaitos **straipsnyje „Veiklos sąnaudos“** pateiktų duomenų, kadangi neturėjome pakankamai informacijos apie subjektą ir jo veiklą, o pagal aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalyje pateiktą informaciją apie subjekto patiriamų išlaidų priskyrimą veiklos sąnaudoms ir šių sąnaudų kompensavimą, galima manyti, kad dalis gautų finansavimo sumų panaudojimo registruojamas ir veiklos rezultatų ataskaitoje parodomas mažinant subjekto per ataskaitinį laikotarpį faktiškai patirtas veiklos sąnaudas, nesilaikant Taisyklių VI skyriuje „Finansavimo sumų ir finansavimo pajamų apskaita“ nustatytos tvarkos dėl finansavimo sumų ir finansavimo pajamų registravimo ir pripažinimo.

Finansinės būklės ir veiklos rezultatų ataskaitose pateikti **praėjusio ataskaitinio laikotarpio finansiniai duomenys** nesutampa su JAR pateiktais praėjusių finansinių metų finansinės būklės ir veiklos rezultatų ataskaitų duomenimis dėl esminių klaidų taisymo, kurios buvo taisytos nesilaikant Taisyklių 150 punkte nustatytos klaidų taisymo tvarkos (**5 proc. atveju**).

JAR skelbiamose patvirtintose 2022 m. **finansinėse ataskaitose** nenurodyti šie privalomi **rekvizitai**: sprendimą patvirtinti finansines ataskaitas priėmusio dalininkų susirinkimo protokolo (kai dalininkas yra vienas asmuo, jo rašytinio sprendimo) data ir registras, kuriame kaupiami ir saugomi subjekto duomenys. Pagal Taisyklių 156 punktą Taisyklių prieduose nustatytos finansinių ataskaitų formos ir jose pateikti straipsniai, rekvizitai yra privalomi (**10 proc. atveju**).

II POSKYRIS FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITOS KOKYBĖS VERTINIMAS

Finansinės būklės ataskaitos straipsniuose nustatytų trūkumų skaičius

Atliekant Stebėseną buvo nustatyti šie **finansinės būklės ataskaitų trūkumai**:

1. Straipsnyje „**Materialusis turtas**“ parodyta 2021 m. įsigyto ilgalaikio materialiojo turto vertė, iš kurios neatimta nusidėvėjimo suma, kuri turi būti įtraukiama į ataskaitinio laikotarpio sąnaudas ir kaupiama nuo turto paruošimo naudoti datos. Pagal Taisyklių 167 punktą ilgalaikis materialusis turtas finansinės būklės ataskaitoje turi būti parodytas likutine verte, kuri apskaičiuojama iš įsigijimo savikainos atėmus sukauptą nusidėvėjimo sumą.

2. Straipsnyje „**Per vienus metus gautinos sumos**“:

2.1. Parodyti tiekėjams sumokėti avansai už atsargas ar paslaugas, kurie pagal Taisyklių 172 punktą turėtų būti parodyti straipsnyje „Atsargos“.

2.2. Neparodyti per ataskaitinį laikotarpį negauti nario mokesčiai, kurių privalomas mokėjimas nustatytas įstatuose. Pagal Taisyklių 105 punktą, atsiradus prievolei pelno nesiekiančio juridinio asmens nariams mokėti nario mokesčių, apskaitoje turi būti registruojamos ir finansinės būklės ataskaitoje parodomos gautinos nario mokesčių sumos.

3. Straipsnyje „**Dalininkų kapitalas**“:

3.1. Asociacijos ataskaitoje parodytas dalininkų kapitalas, nors Asociacijų įstatyme jis nėra numatytas. Pagal Taisyklių 98 punktą dalininkų kapitalas formuojamas tų teisiųjų formų pelno nesiekiančių juridinių asmenų, kurių veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose tai

numatyta. Gauti ar gautini asociacijos narių mokesčiai pagal Taisyklių 102 ir 105 punktus turi būti parodomi finansinės būklės ataskaitos straipsnyje „Finansavimo sumos“.

3.2. Viešosios įstaigos dalininkų kapitalas parodytas finansinės būklės ataskaitos straipsnyje „Rezervai“, nesilaikant Taisyklių 177 punkte nustatytos tvarkos, pagal kurią dalininkų kapitalas turi būti parodytas finansinės būklės ataskaitos straipsnyje „Dalininkų kapitalas“.

3.3. Labdaros ir paramos fondo dalininkų įnašų į dalininkų kapitalą suma parodyta ataskaitos straipsnyje „Dalininkų kapitalas“, neįregistruota JAR. Labdaros ir paramos fondų įstatymo 6¹ straipsnio 1 dalyje ir Viešųjų įstaigų įstatymo 8¹ straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos tvarkytojui turi būti pateikiama kiekvieno dalininko įnašo vertė ir kita šiame straipsnyje nurodyta informacija apie dalininkus.

4. Straipsnyje „**Sukauptas veiklos rezultatas**“:

4.1. Neparodytas gautas ataskaitinio laikotarpio rezultatas – deficitas (nuostoliai), kuris pagal veiklos rezultatų ataskaitos duomenis apskaičiuojamas iš visų per ataskaitinį laikotarpį uždirbtų pajamų atėmus visas per ataskaitinį laikotarpį patirtas sąnaudas, kaip nustatyta Taisyklių 180 punkte. Pagal subjekto aiškinamajame rašte pateiktą informaciją apskaičiuota ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultato – deficito (nuostolių) suma yra parodyta veiklos rezultatų ataskaitoje, kaip pelno mokestis ir finansinės būklės ataskaitoje, kaip pelno mokesčio įsipareigojimas straipsnyje „Trumpalaikiai įsipareigojimai“.

4.2. Parodyta suma nesutampa su praėjusio ataskaitinio laikotarpio sukaupto veiklos rezultato ir ataskaitinio laikotarpio grynojo veiklos rezultato bendra suma. Pagal Taisyklių 180 punkto nuostatas šiame straipsnyje turi būti parodytas ataskaitinių metų ir ankstesnių metų veiklos rezultatas – perviršis (pelnas) arba deficitas (nuostoliai). Kadangi aiškinamojo rašto pastabose nepaaiškintos šio neatitikimo priežastys, tai sukaupto veiklos rezultato duomenys finansinės būklės ataskaitoje galimai yra parodyti neteisingi.

4.3. Parodyta per didelė sukaupto veiklos rezultatų suma dėl kelių praėjusių ataskaitinių laikotarpių finansinėse ataskaitose ne pagal Taisyklių reikalavimus parodytų finansavimo pajamų. Per kelis praėjusius ataskaitinius laikotarpius nepanaudota finansavimo sumų dalis buvo klaidingai priskiriama finansavimo pajamoms, dėl to veiklos rezultatų ataskaitoje buvo apskaičiuojamas grynasis veiklos rezultatas – pelnas, kuris buvo kaupiamas finansinės būklės ataskaitos straipsnyje „Sukauptas veiklos rezultatas“. Pagal Taisyklių 181 punktą nepanaudota finansavimo sumų dalis turėjo būti parodyta finansinės būklės ataskaitos straipsnyje „Finansavimo sumos“.

5. Straipsnyje „**Finansavimo sumos**“:

5.1. Finansavimo sumų likutis nebuvo sumažintas panaudoto finansavimo sumomis. Pagal Taisyklių 181 punktą straipsnyje „Finansavimo sumos“ turi būti parodyta likusi nepanaudota gauto finansavimo sumų dalis. Vadovaujantis Taisyklių 107 ir 108 punktų nuostatomis ir atsižvelgiant į subjekto įstatuose nurodytą veiklą, finansinėse ataskaitose finansavimo sumų likutis turėtų būti mažinamas tokia suma, kiek per ataskaitinį laikotarpį pripažinta veiklos sąnaudų, kurioms kompensuoti skirtos finansavimo sumos.

5.2. Parodytas ataskaitinio laikotarpio finansavimo sumų likutis nesutampa su aiškinamojo rašto lentelėse, užpildytose pagal Taisyklių 195 ir 196 punktų reikalavimus (Taisyklių 5 ir 7 priedus), pateiktų gautos paramos ir tikslinio finansavimo likučių ataskaitinio laikotarpio pabaigoje suma.

5.3. Parodyta suma turėtų būti sumažinta suma, lygia iš finansavimo sumų įsigyto ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sumai. Pagal Taisyklių 108 punktą, iš pinigais gautų finansavimo sumų įsigijus ilgalaikį turta, finansavimo sumos turi būti pripažįstamos panaudotomis per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuota ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo suma.

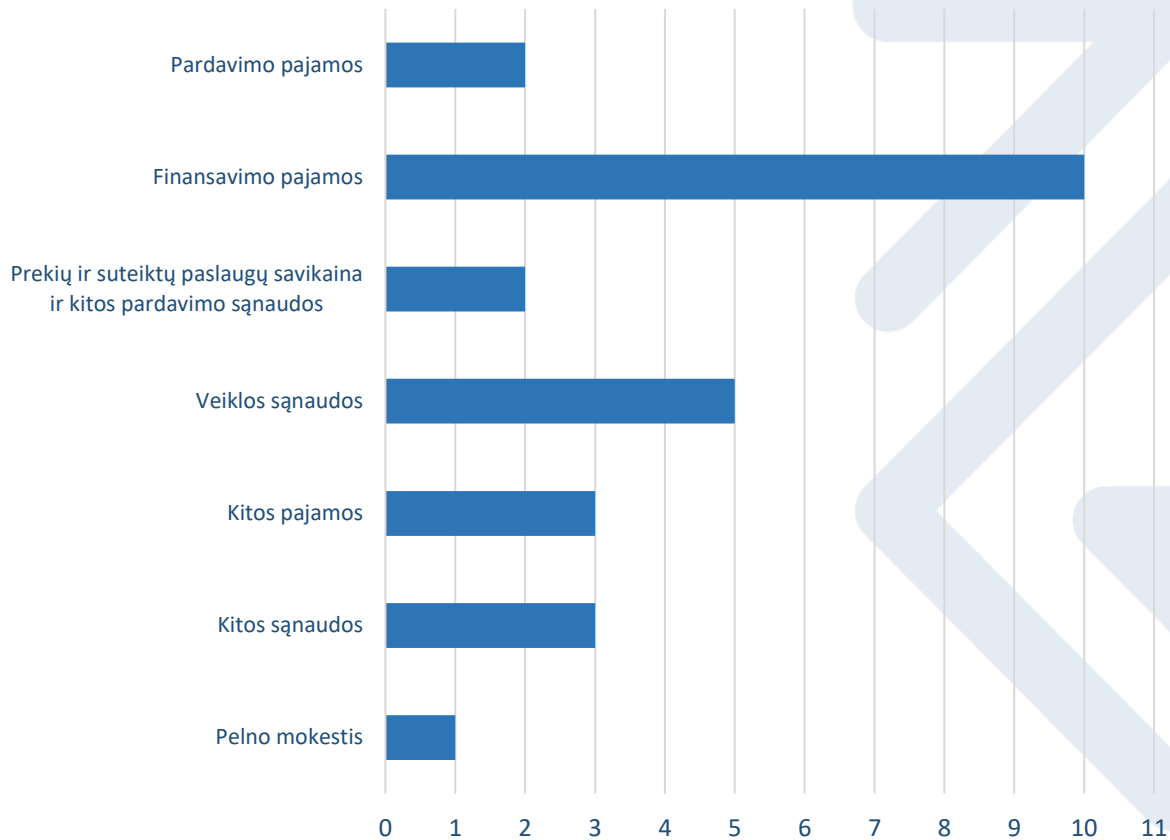
5.4. Parodyta suma turėtų būti padidinta finansavimo sumų nepanaudota dalimi, kuri kelių praėjusių ataskaitinių laikotarpių finansinėse ataskaitose buvo klaidingai priskirta finansavimo pajamoms. Pagal Taisyklių 181 punktą nepanaudota finansavimo sumų dalis turi būti parodyta finansinės būklės ataskaitos straipsnyje „Finansavimo sumos“.

6. Straipsnyje „**Ilgalaikiai įsipareigojimai**“ parodytos ilgalaikiams projektams vykdyti gautos dar nepanaudotos lėšos, kurios pagal Taisyklių 181 punktą turėjo būti parodytos straipsnyje „Finansavimo sumos“, kaip likusi nepanaudota finansavimo sumų dalis.

7. Straipsnyje „**Trumpalaikiai įsipareigojimai**“ nepateiktos subjekte dirbančių darbuotojų sukauptos nepanaudotų atostoginių sumos, kurios turi būti apskaičiuotos pagal Taisyklių 143 punktą.

III POSKYRIS

VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITOS KOKYBĖS VERTINIMAS

Veiklos rezultatų ataskaitos straipsniuose nustatytų trūkumų skaičius

Atliekant Stebėseną buvo nustatyti šie **veiklos rezultatų ataskaitų trūkumai**:

1. Veiklos rezultatų ataskaitoje pateikiant duomenis apie subjekto per ataskaitinį laikotarpį iš ūkinės komercinės veiklos uždirbtas pajamas iš paslaugų teikimo, pripažintas finansavimo pajamas ir patirtas sąnaudas, nesilaikoma Taisyklių 187 ir 188 punktuose nustatytos tvarkos dėl **pajamų ir sąnaudų pateikimo** atitinkamuose ataskaitos straipsniuose pagal jų paskirtį.

2. Straipsnyje „**Pardavimo pajamos**“ neparodytos subjekto vykdomos ūkinės komercinės veiklos pajamos, o straipsnyje „**Prekių ir suteiktų paslaugų savikaina ir kitos pardavimo sąnaudos**“ – šioms pajamoms tenkančios subjekto patirtos sąnaudos. Pagal Taisyklių 187 punkto nuostatas pardavimo grynosios pajamos, kurias sudaro suteikus paslaugas per ataskaitinį laikotarpį uždirbtos pajamos, turi būti pateiktos straipsnyje „Pardavimo pajamos“. Pagal Taisyklių 188 punkto nuostatas suteiktų paslaugų ir kitos su

paslaugų teikimu susijusios sąnaudos turi būti rodomos straipsnyje „Prekių, suteiktų paslaugų savikaina ir kitos pardavimo sąnaudos“.

3. Straipsnyje „**Finansavimo pajamos**“:

3.1. Neparodytos ataskaitinio laikotarpio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio finansavimo pajamos. Pagal Taisyklių 107 ir 108 punktus bei 187.2 papunktį šiame straipsnyje turi būti parodyta per ataskaitinį laikotarpį panaudota finansavimo suma, lygi pripažintoms ataskaitinio laikotarpio sąnaudoms, kurioms kompensuoti skirtas finansavimas. Kadangi aiškinamojo rašto pastabose nepaaiškinta finansavimo pajamų nepateikimo priežastis, veiklos rezultatų ataskaitoje parodytas grynasis veiklos rezultatas – deficitas (nuostoliai) galimai yra neteisingi. Jeigu veiklos rezultatų ataskaitoje būtų parodytos ataskaitinio laikotarpio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio finansavimo pajamų sumos, atitinkančios panaudoto finansavimo sumas, tai sumažėtų straipsnyje „Grynasis veiklos rezultatas“ parodytos deficito (nuostolių) sumos.

3.2. Parodyta finansavimo pajamų suma viršija ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudų sumą, parodytą straipsnyje „Veiklos sąnaudos“. Pagal Taisyklių 107 ir 108 punktus bei 187.2 papunktį straipsnyje „Finansavimo pajamos“ turi būti parodyta per ataskaitinį laikotarpį panaudota finansavimo suma, lygi pripažintoms ataskaitinio laikotarpio sąnaudoms, kurioms kompensuoti skirtas finansavimas, t. y. ne didesnė už veiklos sąnaudas. Ataskaitos straipsnyje „Veiklos grynasis rezultatas“ parodyto pelno didžioji dalis gauta dėl finansavimo pajamų sumos didesnės už patirtas sąnaudas. Kadangi aiškinamojo rašto pastabose nepaaiškintos šio neatitikimo priežastys, veiklos rezultatų ataskaitoje parodytas grynasis veiklos rezultatas – perviršis (pelnas) – galimai yra neteisingas.

3.3. Parodytos ne visos finansavimo pajamos, kurios pagal aiškinamojo rašto pastabų dalyje pateiktą informaciją apie per ataskaitinį laikotarpį panaudotą tikslinį finansavimą, panaudotą turtu, išskyrus pinigus, gautą paramą ar panaudotas kitas finansavimo sumas subjekto įstatuose nustatytiems tikslams įgyvendinti turėjo būti pripažintos ir parodytos subjekto veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje „Finansavimo pajamos“, kaip nustatyta Taisyklių VI skyriuje „Finansavimo sumų ir finansavimo pajamų apskaita“. Pagal Taisyklių 187.2 papunktį straipsnyje „Finansavimo pajamos“ turi būti parodytos visos per ataskaitinį laikotarpį pripažintos finansavimo pajamos nepriklausomai nuo finansavimo sumų šaltinio.

3.4. Parodyta suma skiriasi nuo aiškinamojo rašto pastabų dalyje nurodyto finansavimo sumų (gautos paramos ar tikslinio finansavimo) panaudojimo per ataskaitinį laikotarpį pinigais, materialinėmis vertybėmis ir paslaugomis, įskaitant panaudojimą savo reikmėms. Pagal Taisyklių 2.5 punktą finansavimo pajamos yra gautų arba gautinų finansavimo sumų dalis, panaudota per ataskaitinį laikotarpį pelno nesiekiančio juridinio asmens turėtoms sąnaudoms kompensuoti, todėl ataskaitoje ir aiškinamajame rašte parodytos sumos turėtų sutapti arba susidare skirtumai turėtų būti paaiškinti. Susidariusio skirtumo priežastis aiškinamajame rašte nepaaiškinta.

4. Straipsnyje „**Veiklos sąnaudos**“:

4.1. Neparodyta ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sąnaudų suma ir tokia pati panaudoto finansavimo suma straipsnyje „Finansavimo pajamos“. Pagal Taisyklių 56 punktą ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo suma turi būti pripažįstama sąnaudomis kiekvieną ataskaitinį laikotarpį. Pagal Taisyklių 108 punktą finansavimo sumos, iš pinigais gautų finansavimo sumų įsigijus ilgalaikį turtą, pripažįstamos panaudotomis per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuota ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo suma.

4.2. Neparodyta dalis veiklos sąnaudų, kurių suma tiesiogiai sumažintas sukauptas ankstesnių laikotarpių veiklos rezultatas. Pagal Taisyklių 2.33 ir 188 punktus veiklos rezultatų ataskaitoje turi būti parodytos visos ataskaitinio laikotarpio pajamos, sąnaudos ir veiklos rezultatai – perviršis (pelnas) ar deficitas (nuostoliai).

4.3. Visos ataskaitinio laikotarpio sąnaudos parodytos viename straipsnyje „Veiklos sąnaudos“, tačiau pagal Taisyklių 188 punktą suteiktų paslaugų, parduotų prekių savikaina, pardavimo ir kitos su prekių pardavimu ir paslaugų teikimu susijusios sąnaudos turi būti parodytos atskirai nuo veiklos sąnaudų, straipsnyje „Prekių, suteiktų paslaugų savikaina ir kitos pardavimo sąnaudos“.

4.4. Neparodyta tikslinio finansavimo suma, panaudota įstatuose nustatytiems subjekto tikslams įgyvendinti. Pagal Taisyklių 188.2 papunktį straipsnyje „Veiklos sąnaudos“ turi būti parodytos visos su pelno nesiekiančio juridinio asmens veikla susijusios sąnaudos, suteiktos paramos, labdaros ir kitos sąnaudos, kurios nepriskirtos prie suteiktų paslaugų ir parduotų prekių savikainos ir kitų pardavimų sąnaudų.

5. Veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje „**Kitos pajamos**“, atsižvelgiant į aiškinamojo rašto pastabų dalyje pateiktą informaciją, parodytas panaudotas finansavimas, skirtas subjekto vykdomai veiklai, tenkinant viešuosius interesus, finansuoti, kuris turėtų būti parodytas ataskaitos straipsnyje „Finansavimo pajamos“.

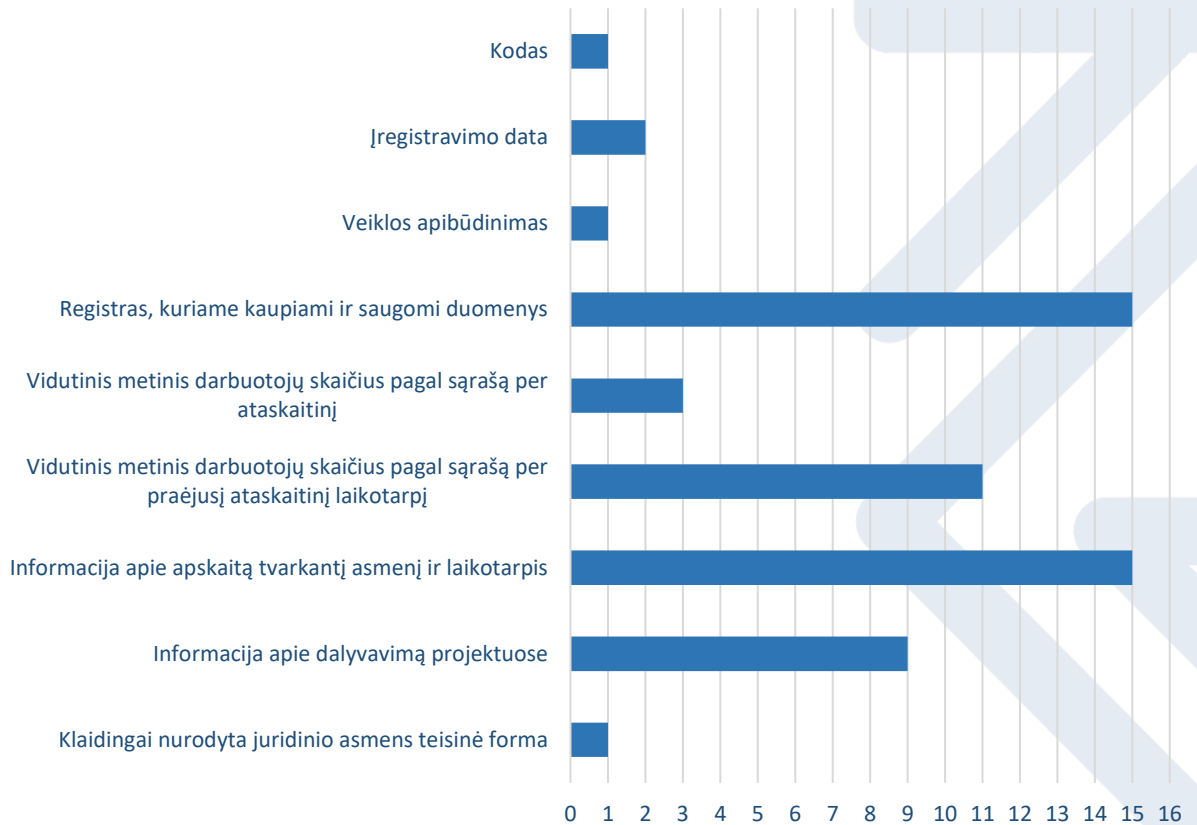
6. Straipsnyje „**Kitos sąnaudos**“:

6.1. Parodyta subjekto suteikta parama kitiems asmenims, kuri pagal Taisyklių 188.2 papunktį turi būti parodoma ataskaitos straipsnyje „Veiklos sąnaudos“.

6.2. Parodytos, kaip nurodyta subjekto aiškinamojo rašto pastabų dalyje, pardavimo sąnaudos, kurios pagal Taisyklių 188.1 papunktį turi būti parodomos veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje „Prekių, suteiktų paslaugų savikaina ir kitos pardavimo sąnaudos“.

7. Veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje „**Pelno mokestis**“ parodyta apskaičiuota ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultato – deficito (nuostolių) – suma, kuri turėjo būti parodyta veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje „Grynasis veiklos rezultatas“, kaip nustatyta Taisyklių 191 punkte.

IV POSKYRIS AIŠKINAMOJO RAŠTO KOKYBĖS VERTINIMAS

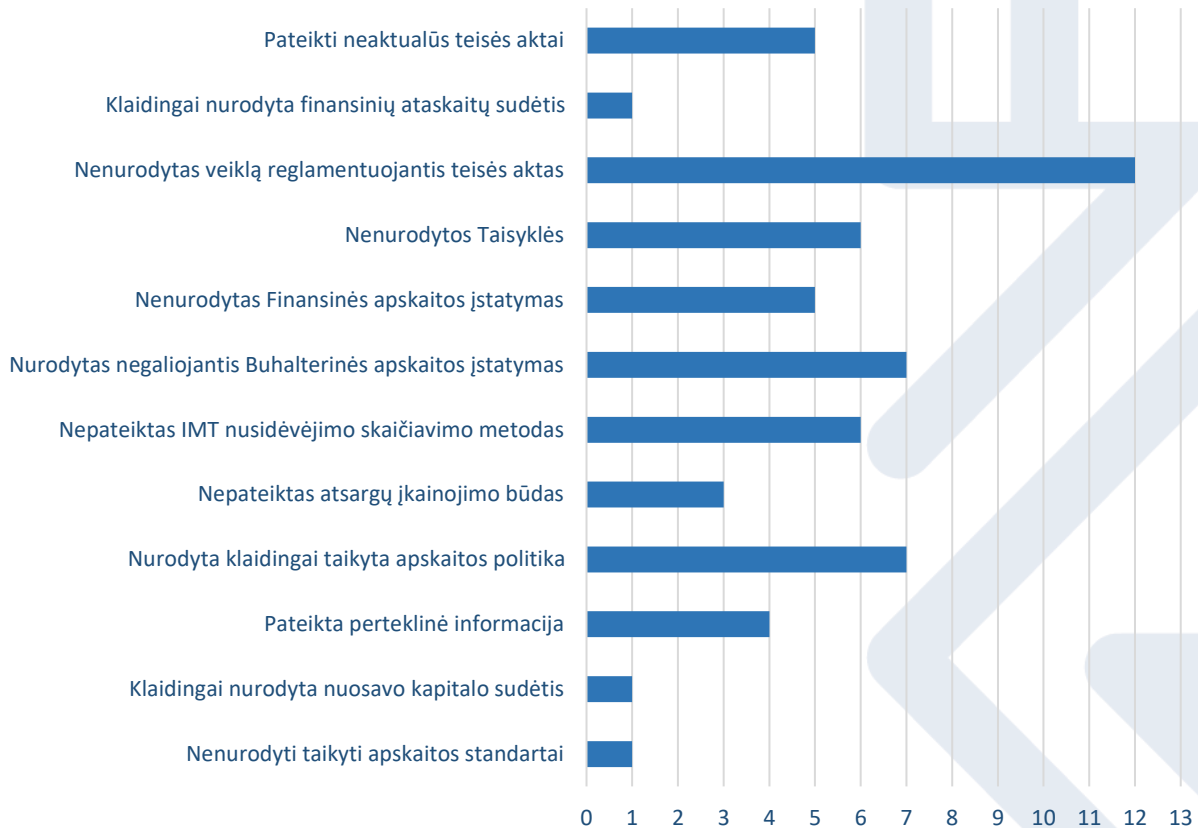

Aiškinaamojo rašto bendrojoje dalyje nustatytų trūkumų skaičius

Finansinių ataskaitų **aiškinamuosiuose raštuose** pastebėjome šiuos **trūkumus**:

1. **Aiškinaamojo rašto bendrojoje dalyje** nepateikta ši pagal Taisyklių 193 punktą privaloma pateikti informacija:

- 1.1. Subjekto kodas.
- 1.2. Subjekto įregistravimo data.
- 1.3. Trumpas subjekto veiklos apibūdinimas.
- 1.4. Registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys apie subjektą.
- 1.5. Vidutinis metinis darbuotojų skaičius pagal sąrašą per ataskaitinį ir praėjusį ataskaitinį laikotarpį.
- 1.6. Informacija apie apskaitą tvarkančią asmenį ir laikotarpis, už kurį apskaitą tvarkantis asmuo tvarko (tvarkė) subjekto apskaitą.
- 1.7. Informacija apie dalyvavimą projektuose.
- 1.8. Klaidingai nurodyta juridinio asmens teisinė forma.

Aiškinoamojo rašto apskaitos politikos dalyje nustatytų trūkumų skaičius

2. Aiškinoamojo rašto apskaitos politikos dalyje nepateikta pagal Taisyklių 194 punktą privaloma pateikti informacija arba pateikta klaidinga informacija apie sudarant finansines ataskaitas subjekto taikytą apskaitos politiką:

2.1. Pateikti subjektui neaktualūs teisės aktai neatsižvelgiant į jo teisinę formą, t. y. Lietuvos Respublikos įmonių atskaitomybės įstatymas ir verslo apskaitos standartai. Nurodyta neaktuali finansinių ataskaitų rinkinio sudėtis, neatsižvelgiant į Asociacijų įstatyto 10 straipsnio 2 dalyje patvirtintą finansinių ataskaitų rinkinį.

2.2. Nenurodytas subjekto veiklą reglamentuojantis teisės aktas, t. y. Viešųjų įstaigų įstatymas, Labdaros ir paramos fondų įstatymas, kuris įpareigoja subjektą rengti finansines ataskaitas ir kuriame yra pateikta finansinių ataskaitų rinkinio sudėtis.

2.3. Nenurodytos Taisyklės, kuriomis subjektas turi vadovautis tvarkydamas apskaitą ir sudarydamas finansines ataskaitas.

2.4. Pateikta nuo 2022 m. gegužės 1 d. nebegaliojanti Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo redakcija, turėtų būti nurodytas Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymas.

2.5. Nenurodytas subjekto apskaitai taikytinas Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymas.

2.6. Nepateiktas taikytas ilgalaikio materialiojo turto (diagramoje IMT), kurį turi subjektas, nusidėvėjimo skaičiavimo metodas.

2.7. Nepateiktas taikytas atsargų, kurias turi subjektas, įkainojimo būdas.

2.8. Nurodyta klaidingai taikyta apskaitos politika, vadovaujantis senąja iki 2018 m. gruodžio 22 d. galiojusia Taisyklių redakcija, apskaitoje pripažįstant dotacijas, kai subjektas gauna paramą turtu, t. y., kai neatlygintinai gaunamas ilgalaikis materialusis turtas arba jis įsigyjamas iš pinigais gautų finansavimo sumų, neatsižvelgiant į naujosios Taisyklių redakcijos 47 punktą.

2.9. Nurodyta neteisingai taikyta apskaitos politika, apskaitant per ataskaitinį laikotarpį patirtas išlaidas, suteikiant labdarą ir paramą kitiems asmenims, kuri prieštarauja Taisyklių 140 punkto reikalavimui, kuris nustato, kad suteiktos labdaros ir paramos išlaidos pripažįstamos sąnaudomis nepriklausomai nuo to, ar labdara ir parama teikiama iš gautų finansavimo sumų, ar iš pelno nesiekiančio juridinio asmens uždirbtų pajamų lėšų.

2.10. Nurodyta neteisingai taikyta apskaitos politika ilgalaikį materialųjį turtą apskaitant perkainota verte, pagal Taisyklių 167 punktą ilgalaikis materialusis turtas finansinės būklės ataskaitoje parodomas įsigijimo savikainos būdu.

2.11. Nurodyta neteisingai taikyta apskaitos politika, perleidžiant subjekto turtą (ilgalaikį turtą arba atsargas), kuris buvo naudotas arba nepanaudotas įstaigos veikloje, kuri prieštarauja Taisyklių 187.3 papunkčio reikalavimui, kuris nustato, kad perleidus pelno nesiekiančio juridinio asmens ilgalaikį turtą ar atsargas, gautas sandorio rezultatas (pelnas arba nuostoliai) parodomas kitos veiklos pajamose arba sąnaudose, bet nepripažįstamas finansavimo pajamomis.

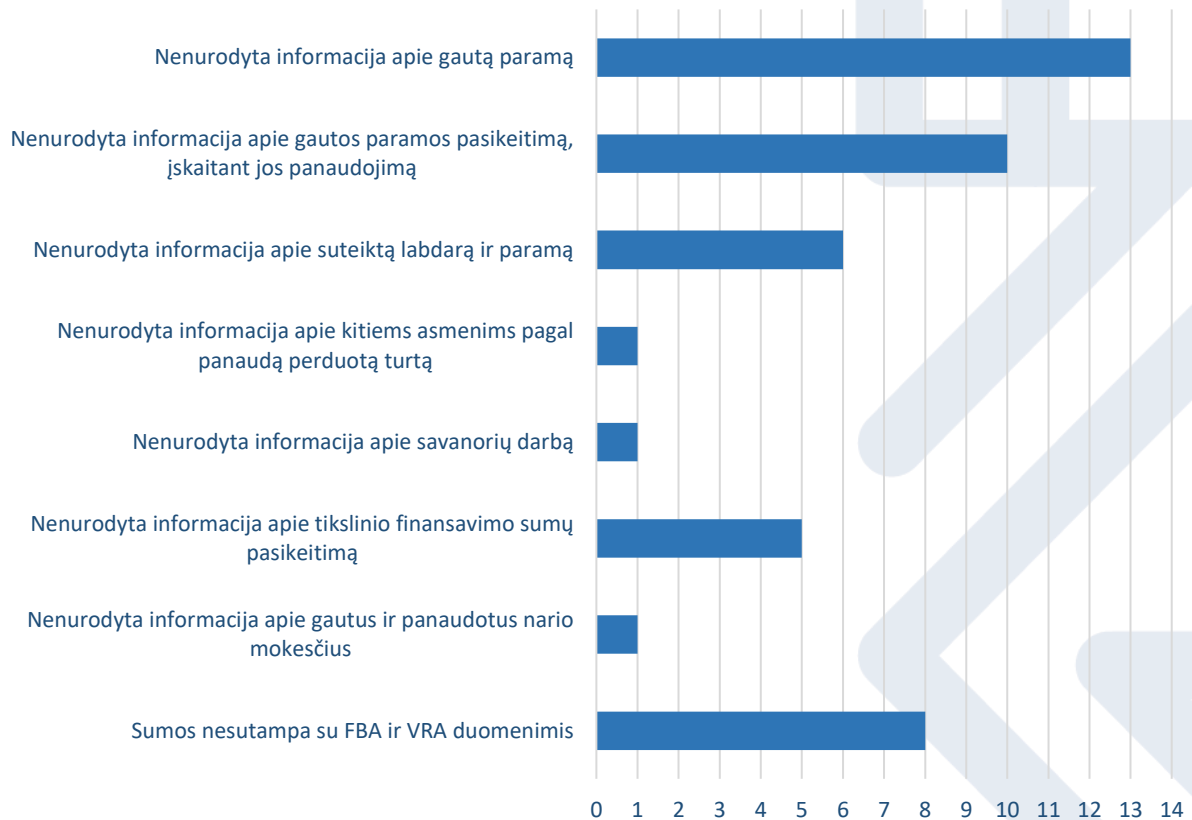
2.12. Nurodyta perteklinė informacija apie taikytą apskaitos politiką ilgalaikiam nematerialiajam, materialiajam ir finansiniam turtui, trumpalaikiam finansiniam ir kitam trumpalaikiam turtui, kurių subjektas ataskaitiniu laikotarpiu neturėjo, bei finansinei ir investicinei veiklai, kurios subjektas nevykdė.

2.13. Pateikta klaidinga nuosavo kapitalo sudėtis, neatsižvelgiant į subjekto teisinę formą ir Viešųjų įstaigų įstatyme nustatytą viešųjų įstaigų nuosavo kapitalo sudėtį.

2.14. nurodyta klaidingai taikyta apskaitos politika, kad subjekto įsipareigojimai įvertinami tikrąja verte arba amortizuota savikaina, kuri nėra nustatyta Taisyklių VII skyriuje „Įsipareigojimų apskaita“.

2.15. Nurodyta klaidingai taikyta apskaitos politika, kad nematerialusis turtas finansinės būklės ataskaitoje parodomas iš įsigijimo savikainos atėmus jo vertės sumažėjimą ir pridėjus vertės sumažėjimo atstatymą, kuri nėra numatyta Taisyklių I skyriaus „Turto apskaita“ pirmajame skirsnyje „Nematerialiojo turto apskaita“.

2.16. Nenurodyti taikyti apskaitos standartai biologinio turto, kurį turi subjektas, apskaitai.

Aiškinaamojo rašto pastabų dalyje nustatytų trūkumų skaičius

3. Aiškinaamojo rašto pastabų dalyje nepateikta informacija arba informacija pateikta neišsamiai:

3.1. Nenurodyti juridinių asmenų paramos teikėjų pavadinimai, kodai ir buveinės, gautos paramos dalykas ir jos vertinė išraiška (suma), savanorių darbu gauta parama, per ataskaitinį laikotarpį gauta parama, užpildant Taisyklių 4 priede pateiktą formą arba informaciją pateikiant kitu būdu, atsižvelgiant į Taisyklių 195.1 papunktyje informacijos pateikimui keliamus reikalavimus.

3.2. Neparodyti pagal gautos paramos dalyką, t. y. pinigus ir turtą, išskyrus pinigus, gautos paramos likučiai ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje, gautos paramos pasikeitimai, įskaitant jos panaudojimą, per ataskaitinį laikotarpį, užpildant Taisyklių 5 priede pateiktą formą arba informaciją pateikiant kitu būdu, atsižvelgiant į Taisyklių 195.2 papunktyje informacijos pateikimui keliamus reikalavimus.

3.3. Nenurodytas paramos gavėjas, juridinio asmens paramos gavėjo buveinė, per ataskaitinį laikotarpį suteikta labdara ir (arba) parama, užpildant Taisyklių 6 priede pateiktą formą arba informaciją pateikiant kitu būdu, atsižvelgiant į Taisyklių 195.3 papunktyje informacijos pateikimui keliamus reikalavimus.

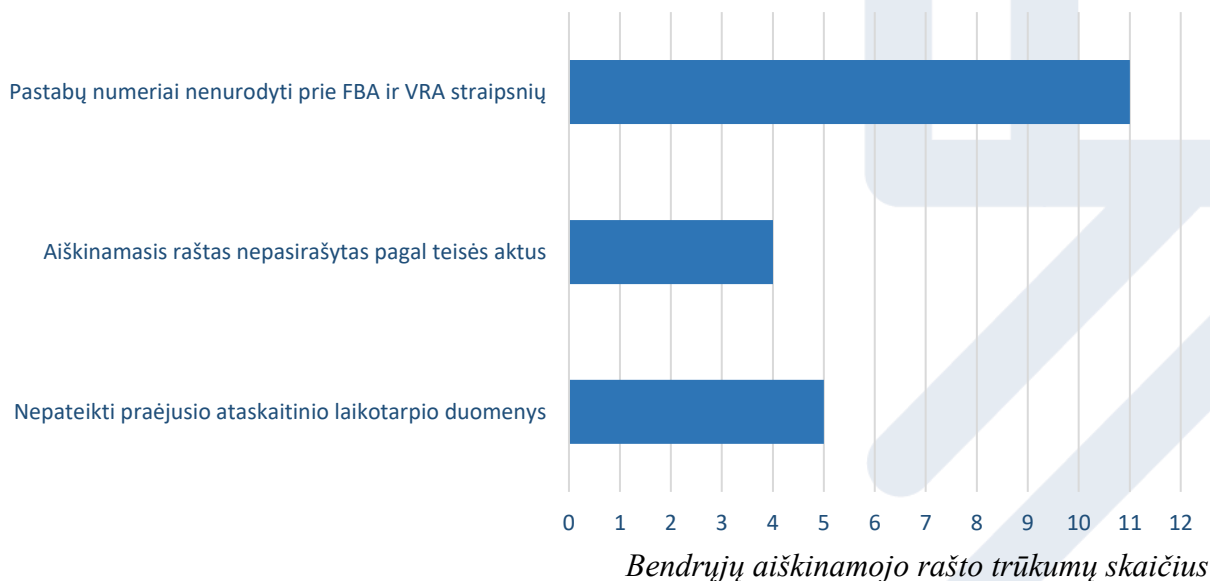
3.4. Nenurodyta kitiems asmenims pagal panaudą perduoto turto balansinė vertė ir metinė ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo suma, pagal Taisyklių 195.4 papunktyje nustatytus informacijos pateikimui keliamus reikalavimus, informaciją pateikiant Taisyklių 6 priede nustatytoje formoje arba kitu būdu.

3.5. Nenurodytas bendras savanorių skaičius ir bendras savanoriškos veiklos valandų skaičius per ataskaitinį laikotarpį, atsižvelgiant į Taisyklių 195.1 papunktį.

3.6. Nenurodytas per ataskaitinį laikotarpį gautas tikslinis finansavimas, jo panaudojimas, pasikeitimas, nepanaudoto tikslinio finansavimo likutis laikotarpio pradžioje ir pabaigoje, užpildant Taisyklių 7 priede pateiktą formą arba informaciją pateikiant kitu būdu, atsižvelgiant į Taisyklių 196.1 papunktyje informacijos pateikimui keliamus reikalavimus.

3.7. Nenurodyti per ataskaitinį laikotarpį gauti ir panaudoti nario mokesčiai pelno nesiekiančio juridinio asmens pasirinkta forma ir detalumu, atsižvelgiant į Taisyklių 196.3 papunktį, kurie pagal asociacijos įstatus yra privalomai mokami kas metus.

3.8. Pastabose pateiktos sumos nesutampa su finansinės būklės ir veiklos rezultatų ataskaitų straipsniuose pateiktais duomenimis.

4. **Bendrieji aiškinamojo rašto trūkumai**, kai nebuvo laikomasi Taisyklių XI skyriaus „Finansinių ataskaitų rinkinio sudarymo ir pateikimo tvarka“ ketvirtajame skirsnyje „Aiškinamasis raštas“ nustatytų reikalavimų:

4.1. Pagal Taisyklių 195 punktą pastabų numeriai nenurodyti prie finansinės būklės ir veiklos rezultatų ataskaitų straipsnių, kuriuos pastabos paaiškina.

4.2. Pagal Taisyklių 163 punktą, Viešųjų įstaigų įstatymo 12 straipsnio 1 dalį, Labdaros ir paramos fondų įstatymo 12 straipsnio 1 dalį ir Asociacijų įstatymo 10¹ straipsnio 1 dalį aiškinamasis raštas nepasirašytas subjekto įstatuose nurodyto valdymo organo nario arba subjekto veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nurodyto kito atsakingo asmens.

4.3. Pagal Taisyklių 158 pastabose, paaiškinant finansinės būklės ir veiklos rezultatų ataskaitų straipsnių sumas, nepateikti praėjusių ataskaitinių metų duomenys.

Negalėjome įvertinti, nes neturėjome pakankamai duomenų apie subjektą ir jo veiklą, ar aiškinamojo rašto pastabų dalyje neturėjo būti pateikta ši pagal Taisykles privaloma pateikti informacija:

1. Apie praėjusiais ataskaitiniais laikotarpiais subjekto neatlygintinai gautą arba iš finansavimo sumų įsigytą ilgalaikį materialųjį turtą, kurio likutinė vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje bei per ataskaitinį laikotarpį sukauptas nusidėvėjimas pagal Taisyklių 195.2 papunktį turėjo būti parodytas aiškinamajame rašte, pateikiant informaciją apie gautos paramos pasikeitimą, įskaitant jos panaudojimą, per ataskaitinį laikotarpį (užpildant Taisyklių 5 priedo formą arba informaciją pateikiant kitu būdu) **(33 proc. atveju)**.

2. Apie per ataskaitinį laikotarpį subjekto gautą tikslinį finansavimą iš valstybės biudžeto, savivaldybių biudžeto ir kitų šaltinių (Europos Sąjungos, užsienio valstybių ir jų įsteigtų fondų ir kt.) pagal Taisyklių 196.1 papunktį **(11 proc. atveju)**.

IV SKYRIUS

REKOMENDACIJOS FINANSINIŲ ATASKAITŲ KOKYBEI GERINTI

Rekomenduojame rengiant finansines ataskaitas atsižvelgti į atliktos Stebėsenos rezultatus, įvertinant, ar jose nėra šios apžvalgos dalyje „Finansinių ataskaitų atitiktis Taisyklių nuostatomis“ nurodytų trūkumų, o nustačius trūkumus juos ištaisyti bei atsižvelgti į šioje apžvalgos dalyje pateiktus papildomus paaiškinimus ir rekomendacijas.

Finansinių ataskaitų kokybei gerinti rekomenduojame, tvarkant pelno nesiekiančio juridinio asmens apskaitą ir sudarant finansines ataskaitas, atkreipti dėmesį į šias ypatybes:

1. Turi būti atsižvelgiama į juridinio asmens teisinę formą ir vadovaujamosi subjekto veiklą reglamentuojančiu įstatymu. Viešųjų įstaigų veiklą reglamentuoja Viešųjų įstaigų įstatymas, labdaros ir paramos fondų veiklą – Labdaros ir paramos fondų įstatymas, asociacijų veiklą – Asociacijų įstatymas. Šiuose įstatymuose yra nustatyti dalininkų kapitalo suformavimo, metinių finansinių ataskaitų rinkinio sudėties, jo audito, informacijos pateikimo JAR tvarkytojui ir kiti reikalavimai subjektui.

2. Taisyklių nuostatos dėl finansavimo sumų ir finansavimo pajamų apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose skiriasi nuo 21-ojo verslo apskaitos standarto „Dotacijos ir subsidijos“, todėl jų apskaita turi būti tvarkoma ir finansinėse ataskaitose jos parodomas pagal Taisyklių nuostatas. Be to finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalyje turi būti nurodyta, kad subjekto apskaita tvarkoma ir finansinės ataskaitos sudaromos vadovaujantis Taisyklėmis.

3. Vadovaujantis Taisyklių 156 punktu, JAR pdf formatu skelbiamose patvirtintose finansinėse ataskaitose turi būti pateikti visi privalomi rekvizitai, nurodyti Taisyklių 2 priede (Finansinės būklės ataskaitos forma) ir 3 priede (Veiklos rezultatų ataskaitos forma). Laukelyje, kuriame turi būti įrašomas registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys, turėtų būti įrašoma: Juridinių asmenų registras. Finansinių ataskaitų tvirtinimo žyma įrašoma pagal Dokumentų rengimo ir įforminimo taisyklių reikalavimus tokia tvarka: PATVIRTINTA, įvardijamas subjekto dalininkų susirinkimas, įrašoma sprendimo priėmimo data.

4. Visos finansinėse ataskaitose padarytos klaidos taisomos einamojo ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose Taisyklių 150.2 punkte nustatyta tvarka. Klaidos dėl kurių taisymo ataskaitinių finansinių metų veiklos rezultatas reikšmingai pasikeisų, laikomos esminėmis. Esminių klaidų taisymas apskaitoje registruojamas tiesiogiai ankstesnių metų veiklos rezultatų sąskaitoje ir ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatų ataskaitoje nerodomas. Finansinės būklės ataskaitoje pateikiant lyginamąją informaciją sukauptas veiklos rezultatas neturi būti koreguojamas.

I POSKYRIS

REKOMENDACIJOS FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITOS KOKYBEI GERINTI

1. Aktualios Taisyklių nuostatos dėl finansavimo sumų pripažinimo, apskaitos ir pateikimo finansinės būklės ataskaitoje, kur dažniausiai padaromos klaidos

Atkreipiame dėmesį, kad apskaitoje registruojant ūkines operacijas, susijusias su per ataskaitinį laikotarpį gautomis ar gautinomis finansavimo sumomis iš įvairių finansavimo šaltinių tiek pinigais, tiek kitu turtu, ir šių sumų pasikeitimu, įskaitant jų panaudojimą, turi būti laikomasi Taisyklių VI skyriuje „Finansavimo sumų ir finansavimo pajamų apskaita“ nustatytos tvarkos.

Pagal pobūdį finansavimo sumos skirstomos į tikslinį finansavimą, juridinių ir fizinių asmenų paramą, nario mokesčius ir kita. Pagal Taisyklių 102 punktą finansavimo sumų šaltiniai gali būti:

1. tikslinis finansavimas:
 - 1.1. iš valstybės biudžeto;
 - 1.2. iš savivaldybės biudžeto;
 - 1.3. iš kitų šaltinių.
2. juridinių ir fizinių asmenų parama;
3. nario mokesčiai;
4. kitas finansavimas.

Visos gauto finansavimo sumos, nepanaudotos per ataskaitinį laikotarpį, turi būti parodytos finansinės būklės ataskaitos straipsnyje „Finansavimo sumos“ nepriklausomai nuo jų šaltinio.

Visos per ataskaitinį laikotarpį panaudotos finansavimo sumos, nepriklausomai nuo jų šaltinio, turi būti pripažįstamos finansavimo pajamomis Taisyklių 107 ir 108 punktuose nustatyta tvarka. Finansavimo sumos pripažįstamos finansavimo pajamomis tą ataskaitinį laikotarpį, kai panaudojamos – patiriamos sąnaudos, kurioms kompensuoti skirtos finansavimo sumos. Finansavimo sumos, gautos už ilgalaikį turtą arba iš pinigais gautų finansavimo sumų įsigijus ilgalaikį turtą, pripažįstamos panaudotomis per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuota ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo (nematerialiojo turto amortizacijos) suma arba nurašomo nevisiškai nudėvėto (amortizuoto), bet netinkamo naudoti turto likutine verte.

Jei pripažįstama sąnaudų, kurios pagal pasirašytą sutartį bus apmokamos iš tikslinio finansavimo sumų, tačiau finansavimo sumos dar negautos, turi būti vertinama finansavimo sumų gavimo tikimybė. Jei turimi patikimi įrodymai (dokumentai), patvirtinantys, kad finansavimo sumos bus gautos, tai veiklos rezultatų ataskaitoje parodomas finansavimo pajamos, o finansinės būklės ataskaitoje – gautinos sumos. Jei subjektas neturi patikimų įrodymų (dokumentų), kuriais patvirtinama, kad finansavimo sumos bus gautos, tai subjekto apskaitoje finansavimo pajamos neturi būti pripažįstamos ir gautinos finansavimo sumos

neregistruojamos. Finansavimo sumų gavimo tikimybė turi būti vertinama pagal Taisyklių 109 punktą.

Jei pelno nesiekiančio juridinio asmens dalyvių susirinkime pelno nesiekiančio juridinio asmens įstatuose arba kitame dokumente nustatyta tvarka, pagal kurią nustatytas privalomas nario mokesčių mokėjimas, tai atsiradus prievolei pelno nesiekiančio juridinio asmens nariams mokėti nario mokesčių, jis turi būti apskaitoje registruojamas ir finansinėse ataskaitose parodomas Taisyklių 105 punkte nustatyta tvarka. Atsiradus prievolei subjekto nariams mokėti nario mokesčių, apskaitoje registruojami gautini nario mokesčiai, kurie finansinės būklės ataskaitoje parodomi straipsniuose „Gautinos sumos“ ir „Finansavimo sumos“. Pelno nesiekiančio juridinio asmens gauti jo narių iš anksto sumokėti nario mokesčiai registruojami taip pat kaip ataskaitinio laikotarpio nario mokesčiai.

Neatlygintinai gautos paslaugos, turto panauda pagal panaudos sutartis ir savanorių darbas nelaikomi veikla, susijusia su finansavimo sumų gavimu ar panaudojimu. Pagal Taisyklių 111 punktą duomenys apie per ataskaitinį laikotarpį neatlygintinai gautas paslaugas, turto panaudą ir savanorių darbą, įvertinus pagal Neatlygintinai gauto turto ir paslaugų įvertinimo tvarkos aprašą, turi būti registruojami nebalansinėse sąskaitose ir informacija apie tai pateikiama aiškinamajame rašte.

2. Informacija reikalinga dalininkų kapitalo apskaitai ir pateikimui finansinės būklės ataskaitoje

Pagal Taisyklių 98 punktą dalininkų kapitalas formuojamas tų teisinių formų pelno nesiekiančių juridinių asmenų, kurių veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose tai numatyta. Dalininkų kapitalas yra lygus visų pelno nesiekiančio juridinio asmens dalyvių piniginių ir nepiniginių įnašų vertei, kuri nustatoma vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais pelno nesiekiančio juridinio asmens veiklą.

Kai didinamas dalininkų kapitalas papildomais įnašais, gavus įnašą, registruojamas gautas turtas ir dalininkų kapitalo padidėjimo suma. Kai dalininkui išstojus iš dalininkų jo įnašai negražinami, išstojusio dalininko įnašo suma mažinamas kapitalas ir registruojamos finansavimo sumos.

Atkreipiame dėmesį, kad pagal Labdaros ir paramos fondų įstatymo 6¹ straipsnio 1 dalį ir Viešųjų įstaigų įstatymo 8¹ straipsnio 1 dalį nurodoma, kad Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos tvarkytojui turi būti pateikiama kiekvieno dalininko įnašo vertė ir kita šiame straipsnyje nurodyta informacija apie dalininkus. Finansinės būklės ataskaitos straipsnyje „Dalininkų kapitalas“ pateikti duomenys turi sutapti su finansinių ataskaitų sudarymo dieną JAR tvarkytojui pateiktais duomenimis.

Kadangi pagal Asociacijų įstatymo 13 straipsnio 4 dalies 4 punktą asociacijos nariui išstojus iš asociacijos stojamieji nario įnašai ir nario mokesčiai ar kitaip asociacijai nuosavybėn perduotos lėšos ir turtas negražinami, todėl asociacijos dalininkų kapitalas nėra formuojamas ir neturi būti parodomas finansinės būklės ataskaitos straipsnyje „Dalininkų kapitalas“.

3. Siekiant išvengti kitų klaidų finansinės būklės ataskaitoje, rekomenduojame atkreipti dėmesį į šias Taisyklių nuostatas:

3.1. Finansinės būklės ataskaitos straipsnyje „Materialusis turtas“ pagal Taisyklių 167 punktą turi būti parodyta ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė, kuri apskaičiuojama iš įsigijimo savikainos atėmus sukauptą ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sumą.

3.2. Subjekto sumokėti avansai už atsargas ir paslaugas pagal Taisyklių 172 punktą turi būti parodyti finansinė būklės ataskaitos straipsnyje „Atsargos“.

3.3. Finansinės būklės ataskaitos straipsnyje „Sukauptas veiklos rezultatas“ pagal Taisyklių 180 punktą turi būti parodytas veiklos rezultatas – ataskaitinių metų ir ankstesnių metų veiklos rezultatas – perviršis (pelnas) arba deficitas (nuostoliai), išskyrus neliečiamojo kapitalo rezultatus. Sukauptas veiklos rezultatas apskaičiuojamas prie sukaupto veiklos rezultato praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje pridėdant ataskaitinio laikotarpio grynąjį veiklos rezultatą iš veiklos rezultatų ataskaitos.

3.4. Finansinės būklės ataskaitos straipsnyje „Ilgalaikiai įsipareigojimai“ pagal Taisyklių 183 punktą turi būti parodytos skolos ir kiti įsipareigojimai, kuriuos reikės vykdyti per laikotarpį, ilgesnį kaip 12 mėnesių, skaičiuojant nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos. Tai gali būti įsipareigojimai, susiję su įsigytu turtu, gautomis paskolomis. Tačiau ilgalaikiuose įsipareigojimuose neturi būti rodomos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje dar nepanaudotos finansavimo sumos, pavyzdžiui, subjekto ilgalaikiams projektams vykdyti.

3.5. Vertinant su darbo santykiais susijusias sąnaudas, finansinių metų pabaigoje pagal Taisyklių 143 punktą turi būti apskaičiuojamos darbuotojų sukauptos nepanaudotų atostoginių sumos. Apskaičiuotų nepanaudotų atostogų išmokų suma registruojamos sąnaudos ir su darbo santykiais susiję įsipareigojimai, kurie finansinės būklės ataskaitoje pagal Taisyklių 184 punktą turi būti parodyti ataskaitos straipsnyje „Trumpalaikiai įsipareigojimai“.

II POSKYRIS

REKOMENDACIJOS VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITOS KOKYBEI GERINTI

1. Dėl pajamų ir sąnaudų suskirstymo veiklos rezultatų ataskaitoje

Rekomenduojame atkreipti dėmesį į pajamų ir sąnaudų pateikimą atskiruose veiklos rezultatų ataskaitos straipsniuose, atsižvelgiant į jų paskirtį.

Taisyklių 187.1. papunktyje nustatyta, kad veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje „Pardavimo pajamos“ rodomos visos iš subjekto vykdomos ūkinės komercinės veiklos uždirbtos pajamos. Šiame straipsnyje pateikiamos pardavimo grynosios pajamos, kurias sudaro pardavus prekes ir suteikus paslaugas per ataskaitinį laikotarpį uždirbtos pajamos, iš kurių atimtos gražintų prekių pardavimo, nukainojimo, nuolaidų sumos. Ūkinės komercinės veiklos pajamos uždirbamos teikiant paslaugas, organizuojant renginius ir vykdant kitą veiklą, už kurią gaunamas fiksuotas atlygis, pavyzdžiui organizuojamų renginių dalyvio mokestis, akredituotos socialinės priežiūros paslaugų teikimo mokestis ir pan.

Veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje „Prekių, suteiktų paslaugų savikaina ir kitos pardavimo sąnaudos“ pagal Taisyklių 188.1 papunktį turi būti parodoma suteiktų paslaugų, parduotų prekių savikaina, pardavimo ir kitos su prekių pardavimu ir paslaugų teikimu susijusios sąnaudos.

2. Dėl finansavimo pajamų pripažinimo ir pateikimo veiklos rezultatų ataskaitoje

Rekomenduojame atkreipti dėmesį, kad pagal Taisyklių 107 punktą ir 187.2. papunktį finansavimo pajamos pripažįstamos apskaitoje ir parodomos veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje „Finansavimo pajamos“ tą ataskaitinį laikotarpį, kai pripažįstamos su veikla susijusios sąnaudos, įstatuose nustatytiems tikslams įgyvendinti, kurioms kompensuoti buvo skirtos ir panaudotos finansavimo sumos, nepriklausomai nuo finansavimo sumų šaltinio. Pagal apibrėžimą finansavimo sumos – tai valstybės ir savivaldybės biudžetų, Europos Sąjungos, Lietuvos ir užsienio paramos fondų arba kitų juridinių ir fizinių asmenų parama, tikslinės lėšos ir (arba) materialinė pagalba, skirtos pelno nesiekiančio juridinio asmens įstatuose nustatytiems tikslams įgyvendinti.

3. Dėl veiklos sąnaudų pripažinimo ir pateikimo veiklos rezultatų ataskaitoje

Rekomenduojame atkreipti dėmesį, kad pagal Taisyklių 188.2 papunktį veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje „Veiklos sąnaudos“ turi būti parodomos visos su subjekto veikla susijusios ataskaitinio laikotarpio sąnaudos, suteiktos paramos ar labdaros ir kitos sąnaudos, kurios nepriskirtos prie suteiktų paslaugų ir parduotų prekių savikainos ir kitų pardavimo sąnaudų. Veiklos sąnaudos neturi būti mažinamos gautomis finansavimo sumomis, kurios skirtos šioms sąnaudoms kompensuoti. Per ataskaitinį laikotarpį panaudotos finansavimo sumos, skirtos subjekto patirtoms ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudoms kompensuoti, pripažįstamos finansavimo pajamomis.

4. Dėl kitų pajamų pateikimo veiklos rezultatų ataskaitoje

Rekomenduojame atkreipti dėmesį, kad pagal Taisyklių 187.3 papunktį veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje „Kitos pajamos“ turi būti parodytas tik šios pajamos:

- ✓ pelnas, gautas perleidus pelno nesiekiančio juridinio asmens naudotą ilgalaikį turtą, naudotą ūkinį inventorių, vertybinius popierius;
- ✓ pelnas, gautas pardavus nepanaudotas labdarai (paramai) neatlygintinai gautas atsargas, kaip nustatyta Taisyklių 126 punkte;
- ✓ dividendai;
- ✓ per ataskaitinį laikotarpį uždirbtos palūkanos;
- ✓ valiutų santykių pokyčio teigiama įtaka;
- ✓ baudų ir delspinigių pajamos;
- ✓ kitos pajamos, kurios neparodytos kituose pajamų straipsniuose.

Veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje „Kitos pajamos“ neturi būti rodomos pajamos, susijusios su finansavimo sumų panaudojimu ar subjekto vykdoma ūkine komercine veikla, kurios pagal Taisyklių 187.1 ir 187.2 papunkčius turi būti parodytos veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje „Finansavimo pajamos“ ir (ar) „Pardavimo pajamos“.

5. Dėl kitų sąnaudų pateikimo veiklos rezultatų ataskaitoje

Rekomenduojame atkreipti dėmesį, kad pagal Taisyklių 188.3 papunktį veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje „Kitos sąnaudos“ turi būti parodyti tik šios sąnaudos:

- ✓ nuostoliai, perleidus pelno nesiekiančio juridinio asmens naudotą ilgalaikį turtą, vertybinius popierius;
- ✓ nuostoliai, pardavus nepanaudotas labdarai (paramai) neatlygintinai gautas atsargas, kaip nustatyta Taisyklių 126 punkte;
- ✓ ataskaitiniam laikotarpiui tenkančios palūkanų sąnaudos;
- ✓ valiutų santykių pokyčio neigiama įtaka;
- ✓ baudų ir delspinigių sąnaudos;
- ✓ kitos sąnaudos, kurios neparodytos kituose veiklos rezultatų ataskaitos sąnaudų straipsniuose.

Veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje „Kitos sąnaudos“ neturi būti rodomos ataskaitinio laikotarpio sąnaudos, susijusios su subjekto vykdoma ūkine komercine veikla, prekių ar paslaugų pardavimu, suteikta parama ar labdara kitiems asmenims ir kitos sąnaudos patirtos subjekto įstatuose nustatytais veiklais vykdyti ir veiklos tikslams įgyvendinti, kurios pagal Taisyklių 188.1 ir 188.2 papunkčius pagal savo pobūdį turi būti parodytos straipsniuose „Prekių ir suteiktų paslaugų savikaina ir kitos pardavimo sąnaudos“ ir (ar) „Veiklos sąnaudos“.

6. Dėl pelno mokesčio sąnaudų pateikimo veiklos rezultatų ataskaitoje

Pagal Taisyklių 144 punktą ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio sąnaudos ir pelno mokesčio įsipareigojimas pripažįstami tą laikotarpį, už kurį yra apskaičiuoti Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo nustatyta tvarka.

III POSKYRIS

REKOMENDACIJOS AIŠKINAMOJO RAŠTO KOKYBEI GERINTI

Atkreipiame dėmesį, kad pagal subjektų veiklą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas, t. y. Viešųjų įstaigų įstatymo 11 straipsnio 2 dalį, Labdaros ir paramos fondų įstatymo 11 straipsnio 2 dalį ir Asociacijų įstatymo 10 straipsnio 2 dalį, finansinių ataskaitų **aiškinamasis raštas**, kuriame turi būti detalizuojamos ir paaiškinamos subjekto finansinės būklės ataskaitoje ir veiklos rezultatų ataskaitoje nurodytos sumos bei pateikiama papildoma reikšminga informacija, **yra viena iš finansinių ataskaitų rinkinio sudedamųjų ataskaitų**, kuri turi būti parengta pagal Taisyklėse nustatytą tvarką ir pateikta JAR tvarkytojui kartu su kitomis finansinių ataskaitų rinkinio ataskaitomis, kaip nedaloma visuma.

Aiškinamajame rašte turi būti pateikta informacija, nurodyta Taisyklių XI skyriaus „Finansinių ataskaitų rinkinio sudarymo ir pateikimo tvarka“ ketvirtajame skirsnyje „Aiškinamasis raštas“ (192 – 200 punktai).

Atsižvelgdami į atliekant stebėseną nustatytus trūkumus, pateikiame papildomus paaiškinimus, kokia informacija turėtų būti pateikiama aiškinamajame rašte:

1. **Aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje** turi būti nurodyta bendroji informacija reikalaujama Taisyklių 193 punkte.

1.1. Pateikiant informaciją apie registrą, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys apie pelno nesiekiantį juridinį asmenį, turėtų būti nurodomas Juridinių asmenų registras.

1.2. Pateikiant informaciją apie apskaitą tvarkantį asmenį ir laikotarpį, už kurį apskaitą tvarkantis asmuo tvarko (tvarkė) subjekto apskaitą, nurodomas asmuo, dirbantis pagal darbo sutartį ir jo pareigų pavadinimas, arba pagal sutartį apskaitos paslaugas teikiančios (teikusios) įmonės pavadinimas, arba apskaitos paslaugas savarankiškai teikiantis (teikęs) asmuo, arba subjekto vadovas, jeigu jis pats tvarko (tvarkė) subjekto apskaitą, ir laikotarpis, kurį asmuo, dirbantis pagal darbo sutartį arba pagal sutartį apskaitos paslaugas teikianti įmonė, arba apskaitos paslaugas savarankiškai teikiantis asmuo, arba subjekto vadovas tvarko (tvarkė) apskaitą.

2. **Aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalyje** pateikiant Taisyklių 194 punkte nustatytą informaciją, apie sudarant finansines ataskaitas taikytą apskaitos politiką, rekomenduojame laikantis šių nuostatų:

2.1. Apskaitos politikos dalyje neturi būti teikiama perteklinė informacija apie turta, įsipareigojimus, nuosavą kapitalą, pajamas ar sąnaudas, jiems taikomus metodus ir taisykles, kurių subjektas ataskaitiniu ir praėjusiu ataskaitiniu laikotarpiu neturėjo, neuždirbo ir nepatyrė.

2.2. Jei apskaita tvarkoma ir finansinės ataskaitos sudaromos vadovaujantis tik Taisyklių nuostatomis, apskaitos politikos atskirai aprašyti nereikia, pakanka nurodyti, kad finansinės ataskaitos sudarytos vadovaujantis Taisyklėmis.

2.3. Nurodant teisės aktus, kuriais vadovaujantis parengtos finansinės ataskaitos, turėtų būti nurodytos Taisyklės, subjekto veiklą reglamentuojantis įstatymas, Lietuvos Respublikos Labdaros ir paramos įstatymas, Finansinės apskaitos įstatymas.

2.4. Jei subjektas turi ilgalaikio materialiojo turto, turi būti nurodyta, kuri iš Taisyklių 61 punkte nustatytų ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo skaičiavimo metodų taikė apskaitoje. Jei subjektas turi atsargų, turi būti nurodyta, kuri iš nustatytų Taisyklių 89 punkte nustatytų atsargų įkainojimo būdų taikė apskaitoje.

2.5. Jei buvo vykdomos ūkinės operacijos užsienio valiuta, tai apskaitos politikos dalyje turi būti nurodyta, koks dienos euro ir užsienio valiutos santykis taikytas ūkinėms operacijoms, kurių atlikimas ir buvimas ar rezultatų įforminimas susijęs su užsienio valiuta, perskaičiuoti, ir euro ir užsienio valiutos santykio paskelbimo šaltinis. Finansinės apskaitos įstatyme nustatyta, kad subjektai gali pasirinkti vieną iš dviejų įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje nurodytų užsienio valiutos santykio paskelbimo šaltinių. Dažniausiai įmonių ir kitų subjektų naudojamas yra Lietuvos Banko skelbiamas euro ir užsienio valiutos santykis.

3. Aiškinamojo rašto pastabų dalyje, siekiant tinkamai pateikti Taisyklių 195-197 punktuose nustatytą privalomą informaciją, rekomenduojame:

3.1. Pateikiant Taisyklių 195 punkte reikalaujamą informaciją apie per ataskaitinį laikotarpį gautą finansinę paramą (pinigais) ir nefinansinę paramą (nematerialiuoju turtu, ilgalaikiu materialiuoju turtu, vertybiniais popieriais, atsargomis ir turtu, gautu naudotis panaudos teise, paslaugomis, savanorių darbu), paramos panaudojimą, suteiktą labdarą ir (arba) paramą, naudoti Taisyklių 4, 5 ir 6 prieduose nustatytas formas.

3.2. Pateikiant Taisyklių 196.1 papunktyje reikalaujamą informaciją apie per ataskaitinį laikotarpį gautas tikslinio finansavimo sumas ir jų pasikeitimą, naudoti Taisyklių 7 priede nustatytą formą.

3.3. Informacija apie per ataskaitinį laikotarpį gautus ir panaudotus nario mokesčius ir kitus įnašus pagal Taisyklių 196.3 papunktį pateikiama pasirinkta forma ir detalumu, atsižvelgiant į finansinių ataskaitų informacijos vartotojų poreikius ir duomenų reikšmingumą priimančias sprendimus.

3.4. Atsižvelgiant į tai, kad aiškinamojo rašto pastabos turi paaiškinti finansinės būklės ataskaitoje ir veiklos rezultatų ataskaitoje pateiktus duomenis, pastabose pateiktos sumos turi sutapti su šių ataskaitų straipsniuose pateiktomis sumomis. Aiškinamojo rašto pastabos turi būti numeruojamos eilės tvarka ir pastabų numeriai turi būti nurodyti prie finansinės būklės ir veiklos rezultatų ataskaitų straipsnių, kuriuos pastabos paaiškina.

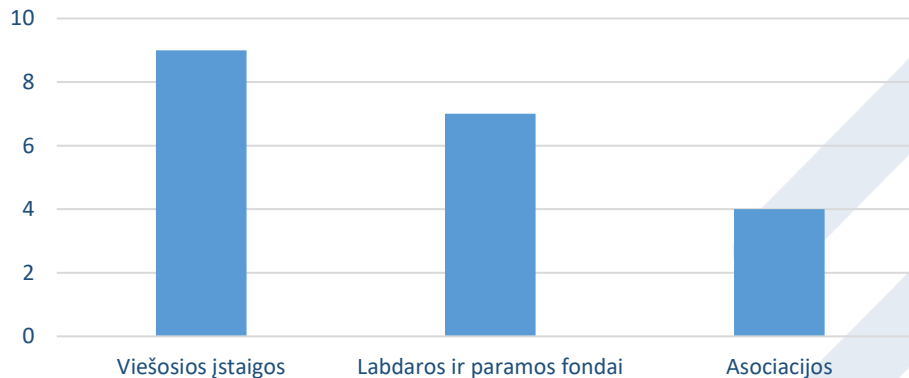
3.5. Atsižvelgiant į Taisyklių 2.11 ir 193.11 papunkčius, detalizuoti ir paaiškinti sumas, kurios įtrauktos į finansinės būklės ir veiklos rezultatų ataskaitos straipsnius ir išsiskiria savo dydžiu ar pobūdžiu.

4. Pagal Taisyklių 163 punktą **aiškinamasis raštas turi būti pasirašytas** subjekto įstatuose nurodyto valdymo organo nario arba subjekto veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nurodyto kito atsakingo asmens.

5. Rekomenduojame atsižvelgti į Taisyklių 198-199 punktus ir aiškinamajame rašte pateikti informaciją, kuri nėra privaloma, tačiau rekomenduojama, kad finansinių ataskaitų vartotojams būtų pateikiama kuo išsamesnė ir tikslesnė informacija apie duomenis, kurie nepateikiami finansinės būklės ataskaitoje ir veiklos rezultatų ataskaitoje, kitą su finansinėmis ataskaitomis susijusią reikšmingą informaciją.

V SKYRIUS FINANSINIŲ ATASKAITŲ AUDITAS

Subjektai pagal teisinę formą

Pagal Viešųjų įstaigų įstatymo 11 straipsnio 7 dalį viešosios įstaigos metinių finansinių ataskaitų auditas turi būti atliekamas, kai tenkinamos bent dvi iš šių sąlygų:

1) viešoji įstaiga pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą priskiriama prie viešojo sektoriaus subjektų ir jos veikla ne mažiau kaip 50 procentų finansuojama iš valstybės ir (arba) savivaldybės (savivaldybių) biudžeto (biudžetų);

2) paskutinę finansinių metų dieną finansinės būklės ataskaitoje nurodyto turto vertė viršija 1 800 000 eurų;

3) pajamos per ataskaitinius finansinius metus viršija 3 500 000 eurų.

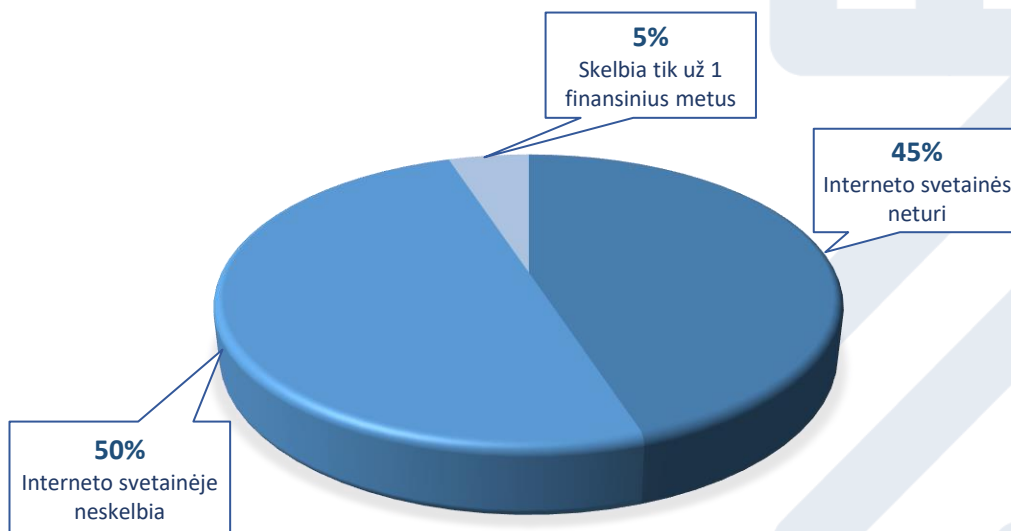
Atliekant stebėseną buvo tikrinami **9 viešųjų įstaigų** finansinių ataskaitų rinkiniai. Šių subjektų 2022 m. finansinių ataskaitų **auditas nebuvo privalomas**.

Pagal Labdaros ir paramos fondų įstatymo 11 straipsnio 7 dalį metinių finansinių ataskaitų auditas turi būti atliekamas, kai labdaros ir paramos fondas valdo neliečiamąjį kapitalą arba fondą kontroliuoja akcinė bendrovė, uždaroji akcinė bendrovė, kurių akcijos ar dalis akcijų, suteikiančių daugiau kaip $\frac{1}{2}$ visų balsų šių bendrovių visuotiniame akcininkų susirinkime, priklauso valstybei ir (arba) savivaldybei nuosavybės teise.

Atliekant stebėseną buvo tikrinami **7 labdaros ir paramos fondų** finansinių ataskaitų rinkiniai. Šių subjektų 2022 m. finansinių ataskaitų **auditas nebuvo privalomas**.

Pagal Asociacijų įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 8 punktą dėl asociacijos metinių finansinių ataskaitų rinkinio audito sprendimą priima visuotinis asociacijos narių susirinkimas. Asociacijos įstatyme nėra nustatyti privalomi vertinti metinių finansinių ataskaitų audito atlikimo kriterijai, kuriuos viršijus ar atitikus metinių finansinių ataskaitų auditas būtų privalomas, todėl atliekant Stebėseną šios teisinės formos subjektų finansinių ataskaitų audito išvadų pateikimo kartu su metinėmis finansinėmis ataskaitomis JAR duomenų tvarkytojui prievolė nebuvo vertinama.

VI SKYRIUS FINANSINIŲ ATASKAITŲ PASKELBIMAS

Viešųjų įstaigų įstatymo 12 straipsnio 2 dalyje, Labdaros ir paramos fondų įstatymo 12 straipsnio 2 dalyje ir Asociacijų įstatymo 10¹ straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad ne mažiau kaip už 3 paskutinius metus finansinės ataskaitos turi būti paskelbtos subjekto interneto svetainėje, jeigu subjektas ją turi.

Atliekant stebėseną buvo nustatyta, kad **9 iš 20 subjektų interneto svetainės neturi**, kurioje galėtų būti skelbiamos metinės finansinės ataskaitos ne mažiau kaip už 3 paskutinius metus.

Atliekant stebėseną buvo nustatyta, kad **10 iš 20 subjektų turimose interneto svetainėse finansinių ataskaitų neskelbia**.

Atliekant stebėseną nustatyta, kad **1 subjekto interneto svetainėje paskelbtos tik 2022 m.** pagal Taisyklių reikalavimus parengtos finansinės ataskaitos. Paskelbtose 2022 m. finansinėse ataskaitose nenurodyta: registras, kuriame kaupiami ir saugomi fondo duomenys; vienintelio dalininko pavadinimas ir jo sprendimo patvirtinti finansines ataskaitas priėmimo data. Šio subjekto interneto svetainėje paskelbtos 2021 m. ir ankstesnių praėjusių metų finansinės ataskaitos yra parengtos ne pagal Lietuvoje galiojančias Taisykles, o pagal fondo steigėjo ir dalininko – tarptautinės organizacijos – reikalavimus konsoliduotosioms ataskaitoms sudaryti.

Rekomenduojame subjektams, kurie turi interneto svetaines, jose skelbti ne mažiau kaip už 3 paskutinius metus pagal Taisyklių reikalavimus parengtas, patvirtintas ir JAR pateiktas finansines ataskaitas, laikantis subjektų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų.